Advies Participatieraad Weert Sociaal Domein betreffende het "Regionaal Uitvoeringsplan Sociaal Domein 2020-2021".

Geagendeerd voor de Participatieraad Weert Sociaal Domein d.d. 30 maart 2020.

Gezien de situatie rondom het corona virus is een mondelinge toelichting door Lilian van Grimbergen niet mogelijk. Daarom ter inleiding deze samenvatting uit het uitvoeringsplan.

Het voorliggende "Uitvoeringsplan Sociaal Domein" is een eerste vertaling naar de uitvoering van het beleidsplan Sociaal Domein 2020 t/m 2023[1]. Hiermee wordt verder richting gegeven aan de ingezette veranderingen in het sociaal domein voor de gemeenten Leudal, Nederweert en Weert. De uitvoeringsactiviteiten starten niet vanaf nul, we gaan door met de reeds ingezette beleidsactiviteiten van de afgelopen jaren. De thema's die zijn opgenomen in het beleidsplan hebben prioritering gekregen op basis van een bepaalde mate van urgentie om de transformatie van het sociaal domein te realiseren.
In dit uitvoeringsplan worden de volgende thema's uitgewerkt: Basisvoorzieningen, Eén plan voor elk thuis, Mantelzorger-vrijwilligers, Versterking Jeugd en jong volwassenen, Een goede toegang en Inwoners doen en tellen mee.
Voor "Voorkomen van Armoede" en Dementie worden lokale plannen opgesteld, voor Preventie is er een regionaal koersdocument opgesteld (en vastgesteld in 2019). Het thema Wonen wordt medio 2020 uitgewerkt vanwege de ontbrekende kaders van beschermd wonen en maatschappelijke opvang.
Met het eerder vastgestelde beleidsplan en dit uitvoeringsplan geven we een aanzet voor het sturen op effecten in het sociaal domein. Hiermee beogen we een begin te maken met de effectiviteit van ons beleid te monitoren en adequaat bij te sturen als dat nodig is.
De opgenomen doelen en maatschappelijke effecten uit het beleidsplan zijn per thema vertaald naar subdoelen, activiteiten en de daarbij behorende resultaten. Tevens is er opgenomen hoe we deze resultaten willen meten, de frequentie waarin we dit gaan doen is verschillend.
De activiteiten die zijn opgenomen verschillen in concreetheid. Sommige plannen zijn iets meer op hoofdlijnen en worden gedurende het proces concreter gemaakt.
Het beleidsplan is voor 4 jaar vastgesteld. Het uitvoeringsplan en de activiteiten hebben een looptijd van 2 jaar. Na deze 2 jaar wordt het gehele plan geëvalueerd en vindt er een heroverweging plaats over het vervolg. Daarnaast zullen er gedurende deze 2 jaar evaluaties uitgevoerd worden en beschikbaar komen van diverse pilotplannen.

De thema's staan niet op zichzelf, er is in meer of mindere mate overlap en samenhang tussen de thema's, in bijlage 1 worden de dwarsverbanden weergegeven. Niet alleen de activiteiten die opgenomen zijn in het uitvoeringsplan leveren een bijdrage aan het bereiken van de doelen. Ook activiteiten uit andere beleidsvelden leveren een bijdrage

[1] Vastgesteld door de gemeenteraad van Leudal op 12-11-2019, van Nederweert op 21-11-2019 en van Weert op 13-11-2019.

aan de gestelde doelen. Zo wordt bijvoorbeeld het doel "meer inwoners hebben een gezonde leefstijl" uit het beleidsplan sociaal domein vooral beïnvloed door het lokale gezondheidsbeleid. De inzet op de terreinen die we niet expliciet benoemen gaat vanzelfsprekend gewoon door[2].

Als gemeenten Leudal, Nederweert en Weert gaan wij bij de uitvoeringsactiviteiten uit van de volgende visie op positieve gezondheid: 'Gezondheid als het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke, digitale en emotionele uitdagingen van het leven'.
Dit beginsel, dat uitgaat van de mogelijkheden in plaats van beperkingen, sluit naadloos aan bij de principes van het sociaal domein en onze visie op hulp-en dienstverlening (zelfredzaamheid, zelfregie, normaliseren en participatie) en vormt dan ook een belangrijke basis van ons beleid en de aanverwante uitvoering.

De transformatie van het sociaal domein is ook ingegeven door een financiële urgentie. De uitgaven stijgen en de inkomsten dalen bij de meeste gemeenten. De hoge (stijgende) zorgkosten zijn op termijn niet houdbaar. Als we ervoor willen zorgen dat ondersteuning in de toekomst voor inwoners beschikbaar blijft, is verandering en vernieuwing noodzakelijk. De uitvoering van de beleidsactiviteiten zal uitgevoerd worden binnen bestaande budgetten. De inhoudelijke transformatie dient, naast inhoudelijke vernieuwing, ook een kostenbesparing op te leveren.

Tot slot is het van belang om te benoemen dat er een plan wordt opgesteld waarin we uitwerken hoe we de visie (focus op grondhouding) zoals opgenomen in het beleidsplan willen overbrengen aan inwoners, voorliggend veld, aanbieders en de eigen gemeente. Bovendien staat er in bijlage 2 weergegeven wie verantwoordelijk is voor welk thema en welke collega's en partners hieraan bijdragen.

In verband met de maatregelen rondom het Coronavirus hebben de leden van de Participatieraad Weert via de mail op het
Regionaal Uitvoeringsplan Sociaal Domein gereageerd.

Advies:

Het is nu lastig om fris naar het Beleidsplan Sociaal Domein te kijken. Alles wat daarin beschreven staat komt nu onwerkelijk over. Immers door de coronacrisis is alles nu ineens anders.

De Participatieraad adviseert het College na de coronacrisis te gaan evalueren:

Wat is er in de praktijk nog over van alle inzet en welke lessen kunnen we leren? Praktijk is nu dat er nieuwe initiatieven ontstaan die we straks moet beoordelen op nut en noodzaak en wellicht van waarde zijn voor de toekomst. Aan de andere kant zien wij nu de gaten in de zorg en ondersteuning welke ontstaan door het wegvallen van professionele ondersteuning, vrijwilligers en mantelzorgers welke moeten stoppen.

---

[2] Voorbeelden hiervan zijn: resultaat gericht werken, basisjeugdhulp door het CJG-ML, kernenaanpak (Nederweert), procesaanpak Samen aan de slag (Nederweert en Weert), ontwikkeling Samen Zorgen Huis (Leudal), Kansrijk in de wijk (Nederweert en Weert), vangnet en veiligheidsoverleg, aanpak Personen met verward gedrag, het Integraal veiligheidsbeleidsplan, de inzet van de regisseurs leefbaarheid (Nederweert), de Regionale Ontwikkelingsagenda Jeugd (Nederweert en Weert), het plan van aanpak 18min18plus en de ondersteuning aan statushouders. En ook via bijvoorbeeld het sportbeleid (gezonde leefstijl) en het cultuurbeleid (ontwikkelen van talent) wordt gewerkt aan het behalen van de doelen zoals hierboven geformuleerd.

Wat zijn de gevolgen voor de geestelijke gezondheidszorg? Neemt het huiselijk geweld toe? Komen mensen dichter tot elkaar nu er beperkte of geen fysieke contacten zijn.

Wat zijn de gevolgen nu in veel gevallen de huishoudelijke verzorging wegvalt: leidt dit tot vervuiling en als het lang duurt tot andere gezondheidsrisico's? Geen persoonlijke gesprekken. Onderbezette ambulante thuiszorg komt niet of nauwelijks bij de mensen op huisbezoek.

Wat zijn de gevolgen voor kwetsbare inwoners en vooral kinderen nu onnatuurlijk gedrag wordt verlangd?

Wat heeft de huidige onrustige tijd voor gevolgen op het plan ter voorkoming van armoede en de begeleiding van jongeren en jong volwassenen? De druk op voorkoming van armoede wordt waarschijnlijk alleen maar groter.

Wat te doen met pinnen wanneer je minimaal cash geld hebt?

Wat te denken van grote getale zzpers en mkbers en mensen met tijdelijke contracten die in de knel komen, die zich nu massaal bij de gemeente gaan aanmelden?

Gaan straks *mantelzorgers of vrijwilligers* weer hun oude taken oppakken?

Wat zijn de gevolgen voor de gezondheid en het sociaal welbevinden nu massaal afspraken met specialisten worden afgezegd? Ook de ingekorte fysio is niet mogelijk, alleen op uitdrukkelijke verwijzing van huisarts, dit i.v.m. aangescherpte maatregelingen.

Wat zijn de gevolgen voor medewerkers in de sociale werkvoorziening nu zij gedurende weken niet meer kunnen werken en ook nauwelijks contacten hebben? Zoals bekend is werk voor hen meer voor een ander. De structuur en actief bezig zijn wordt gemist.

Op casus niveau is nu moeilijk in te schatten *wat 1,5 meter afstand, isolement* doet. De meeste sociale activiteiten zijn stopgezet i.v.m. de vergaande maatregelen. Bij "helpende handjes" wil de doelgroep een sociaal gesprek met de bezorger, wat niet mogelijk is. Weerter Minima probeert telefonisch contacten te onderhouden met de minima en ontvangen ook signalen van tekorten. AMW heeft video en telefonische gesprekken.

Hoe is het beleid mogelijk op langere termijn tot 2023 wanneer contacten en checklist niet mogelijk zijn?
Het uitvoeringsplan is een lijvig rapport, dat in de uitvoering veel in beweging zet en zal onze aandacht continu moeten hebben om te evalueren en of ook dat tot stand komt, wat we er van hopen en voorstellen.
De huidige situatie en ontwikkelingen stellen ons voor nieuwe dilemma's en uitdagingen.

Wij adviseren het voorliggende beleidsplan sociaal domein vast te stellen, onder het voorbehoud dat het beleidsplan eind 2020 wordt bijgesteld voor het komende jaar. Bijstelling is o.i. nodig na een grondige evaluatie (zie de vragen welke wij hebben gesteld in bovengenoemd advies). Uit de huidige corona-praktijk blijkt uw college juist nu kan leren van de tekorten in de structuur van zorg en ondersteuning. Uw visie ten aanzien van zelfredzaamheid en zelfregie wordt meer dan ooit op de proef gesteld! Wij maken ons zorgen omdat er veel signalen binnenkomen van inwoners .

Zodra het kan willen wij met u in gesprek over deze problematiek

Voorzitter Participatieraad Sociaal Domein Weert, Fokke Huisman